

PRACOWNIA EDUKACJI OTWIERAJĄCEJ POLSKIEGO TOWARZYSTWA LUDOZNAWCZEGO

Dlaczego warto stworzyć Pracownię Edukacji Otwierającej PTL

Prezentowany projekt stanowi odpowiedź na potrzebę zaistnienia *edukacji otwierającej*, którą wyraziliśmy m.in. w ramach stanowiska PTL przedstawionego podczas Nadzwyczajnego Zjazdu Etnologów i Antropologów Polskich, który odbył się 23.11.2016 roku w Poznaniu. Inicjatywa powstania **Pracowni Edukacji Otwierającej** pojawiła się w Oddziale PTL we Wrocławiu, a następnie została przyjęta i zaaprobowana przez Zarząd Główny podczas posiedzenia w dn. 19.12.2018 roku.

W refleksyjnym oglądzie współczesnych praktyk edukacyjnych oraz w rozwijanej przez nas praktyce badawczej i działaniach edukacyjnych postrzegamy słabe punkty polskiej edukacji w możliwie szerokim kontekście wpływów i determinant współtworzących aktualną politykę edukacyjną. Jesteśmy zwolennikami mówienia o różnych przemilczeniach, nierzadko krzyżujących się wykluczeniach i nadużyciach, jakie wpisane są w praktyki i treści edukacyjne, a które dotyczą mniejszości etnicznych, narodowych, religijnych, genderowych oraz innych grup i społeczności, które są marginalizowane i dyskryminowane w dyskursach edukacyjnych oraz w innych formach komunikacji publicznej ze względu na swoje wybrane cechy. Dlatego też w nazwie Pracowni umieściliśmy określenie *edukacja otwierająca*, które, jak zakładamy, obejmuje edukację międzykulturową, wielokulturową, genderową, obywatelską, regionalną, edukację emancypującą, równościową i antydyskryminacyjną. Tak rozumiana otwartość edukacji polega również na tym, że umożliwia jej uzupełnianie o nowe, ważne społecznie i kulturowo treści, których rozumienie i popularyzacja przeciwdziałają zamkniętości społeczeństwa a tym samym stanowią strategię budowania demokratycznej, obywatelskiej wspólnoty szanującej pryncypia humanizmu, które współkształtują również etos antropologiczny.

Cele

Chcielibyśmy, by Pracownia Edukacji Otwierającej stanowiła przestrzeń współpracy i wymiany doświadczeń teoretyków i praktyków różnych form edukacyjnych oraz osób, które są zainteresowane rozwijaniem i promowaniem antropologicznie rozumianej edukacji

w przestrzeni publicznej (w szkołach, bibliotekach, instytucjach kultury, organizacjach i stowarzyszeniach, a także wśród zainteresowanych grup i społeczności).

Istotnym założeniem projektu jest wzmocnienie statutowych założeń Towarzystwa w zakresie celów i form działania zawartych w Rozdziale II Statutu PTL, określonych jako: *kształtowanie warunków do rozwijania i pogłębiania antropologicznych zainteresowań swoich członków, popierania rozwoju tej wiedzy oraz jej krzewienia i popularyzowania w społeczeństwie.* (§10.)

Celem Pracowni jest wypracowanie wielowątkowej oferty edukacyjnej Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego; uspoźnienie i popularyzacja zarówno dotychczasowych, jak i planowanych działań edukacyjnych oferowanych przez PTL. Chcielibyśmy, by cele i zadania Pracowni objęły również:

- Diagnozowanie aktualnej polityki edukacyjnej rozwijanej w Polsce i realne wpływanie na jej kształt.
- Reagowanie na sytuacje przemocowe, wykluczające mniejszości etniczne, narodowe, religijne, genderowe oraz jednostki, a także grupy i społeczności marginalizowane oraz piętnowane nie tylko w przestrzeni szkolnej i akademickiej, ale również w różnych sektorach życia społecznego.
- Publikowanie i popularyzację udostępnianych on-line artykułów antropologicznych o tematyce edukacyjnej, diagnoz oraz materiałów dydaktycznych autorstwa osób zaangażowanych w promowanie edukacji do szacunku, akceptacji i zrozumienia dla naturalnej różnorodności społeczeństw i kultur.
- Organizowanie paneli dyskusyjnych, konferencji, warsztatów oraz realizowanie projektów, które mają realny wpływ na edukowanie społeczeństwa i jednocześnie współtworzą przestrzeń potrzebnej debaty; umożliwiają wymianę doświadczeń i prezentację strategii oraz praktyk edukacyjnych rozwijanych zarówno w ramach aktywności poszczególnych Oddziałów, jak i w indywidualnych antropologicznych praktykach badawczych.

Wypracowanie rozpoznawalnej, atrakcyjnej oferty edukacyjnej Towarzystwa w ramach **Pracowni Edukacji Otwierającej PTL** ma również na celu wzmocnienie jego marki i wyraźniejsze zaznaczenie obecności Towarzystwa w przedsięwzięciach edukacyjnych. Rozwijanie edukacji antropologicznej i krytycznej refleksji nad kondycją współczesnej polityki edukacyjnej umożliwi również głośniejsze wybrzmienie głosów antropologicznych

w publicznej debacie wokół tych zagadnień. Spójna a zarazem wielowątkowa oferta edukacyjna pozwoli na formalne włączenie Towarzystwa do sieci instytucji i organizacji, które rozwijają edukację antydyskryminacyjną, emancypującą z lęku przed innością, ksenofobią, islamofobią, antysemityzmem, homofobią oraz innymi formami stygmatyzowania i wykluczania określonych grup i społeczności ze względu na ich wybrane, negatywnie wartościowane cechy.

Propozycja zakresu działań edukacyjnych oferowanych przez PTL

Powołując do istnienia **Pracownię Edukacji Otwierającej**, proponujemy, by współpraca Członków i Członkiń PTL koncentrowała się na przedstawionych poniżej obszarach działania:

1. Edukacja równościowa przeciwko wykluczeniom (również myśli humanistycznej) oraz dyskryminacji

Pierwszym, być może najpilniejszym, zadaniem Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego jest rozwijanie edukacji otwierającej a zatem równościowej, emancypującej z niewiedzy, ksenofobii, rasizmu, antysemityzmu, islamofobii, homofobii oraz innych form wykluczania i dyskryminacji grup i społeczności ze względu na ich wybrane, negatywnie wartościowane cechy. Ten aspekt działań edukacyjnych PTL wydaje się szczególnie ważny w sytuacji, gdy obserwujemy dyskursy oraz praktyki o charakterze wykluczającym i dyskryminującym, które sprzyjają tworzeniu społeczeństwa zamkniętego, nieradzącego sobie zarówno z szeroko rozumianą innością, jak i z podobieństwem między pozornie odmiennymi grupami i społecznościami, które jest sukcesywnie wyciszane na rzecz eksponowania kategorii różnicy, będącej źródłem stygmatyzujących stereotypów, zarzewiem konfliktów, przemocy fizycznej i mowy nienawiści. W tak wytyczonym celu mieści się rozwijanie edukacji otwierającej, koniecznej do współtworzenia społeczeństwa rozumiejącego aktualne procesy, zjawiska i praktyki społeczno-kulturowe, umiejącego funkcjonować w zróżnicowanym kulturowo świecie na zasadach akceptacji, wzajemnego szacunku i pokojowej koegzystencji.

2. Edukacja regionalna w zakresie kultur tradycyjnych i dziedzictwa kulturowego

Stworzenie oferty edukacyjnej naszego Towarzystwa jest również odpowiedzią środowiska etnologów i antropologów społeczno-kulturowych na wyraźną absencję rzetelnej oferty edukacyjnej w zakresie szeroko rozumianej kultury tradycyjnej, poruszającej m.in. zagadnienia

obrzędowości, tradycji lokalnych/regionalnych, zwyczajów oraz praktyk społeczno-kulturowych, które wypełniają życie społeczne. Towarzyszy temu chęć doprecyzowania i popularyzacji dotychczasowych działań edukacyjnych podejmowanych przez Członkinie i Członków PTL. Edukacja w tym zakresie obejmowałaby również szeroko zakrojone działania na rzecz ochrony i popularyzacji wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego. Preferowane formy praktyk edukacyjnych w tym zakresie, to np. wykłady, dyskusje, warsztaty, rozwijanie projektów angażujących i wspierających grupy i społeczności (także szkolne) w odkrywaniu i pielęgnowaniu szeroko pojętej tradycji kulturowej oraz dziedzictwa regionów.

3. Działania animacyjne – w stronę wzmocnienia twórczego potencjału oraz sprawczości jednostek, grup i społeczności lokalnych

W tak zarysowanej przestrzeni działań edukacyjno-animacyjnych mieściłyby się praktyki wspierające lokalne społeczności w przedsięwzięciach mających na celu wzmocnienie wspólnot, umacnianie ich poczucia tożsamości, rozwijanie i wydobywanie ich sprawstwa w działaniach społecznych oraz ich aktywności artystycznych i działań twórczych. Zakładamy przy tym, że antropologia społeczno-kulturowa posiada w sobie potencjał współpracy, współdziałania oraz wieloaspektowego oświetlania lokalnych światów i ich problemów, tak, by móc je wspólnie z współuczestnikami projektów diagnozować, tłumaczyć i wyjaśniać. Celem tak zarysowanych praktyk bywa również zmiana społeczna w określonym kontekście przestrzennym i kulturowym. Działania animacyjne mają również na celu odkrywanie i wzmocnianie doświadczeń mieszkanki i mieszkańców konkretnych miejsc, tak, by wydobyć wartość tych przestrzeni oraz wzmocnić lokalny kapitał symboliczny, kulturowy i kognitywny.

Struktura: potrzeba usieciowienia działań edukacyjnych PTL

Zaproszenie do współtworzenia Pracowni Edukacji Otwierającej kierujemy do Członków i Członkiń wszystkich Oddziałów PTL; istotą tego przedsięwzięcia jest rozwijanie i popularyzacja edukacji otwierającej praktykowanej lokalnie, we współpracy z różnymi instytucjami i organizacjami; stąd pomysł, by w ramach każdego Oddziału stworzyć grupę ekspertek i ekspertów, osób chętnych do współtworzenia Pracowni, których zainteresowania, działalność i praktyki badawcze dotyczą szeroko rozumianej edukacji. Nasz wspólny projekt zakłada sieciowanie, co jest niezwykle istotne dla infrastruktury praktyk edukacyjnych,

umożliwia także nawiązywanie kontaktów i współpracy z lokalnymi społecznościami, organizacjami i instytucjami w różnych regionach Polski.

Jesteśmy w trakcie tworzenia strony internetowej Pracowni; informacja o niej oraz rozpoznawalne logo znajdzie się na stronie głównej PTL oraz w mediach społecznościowych.

Wszystkie osoby zainteresowane współtworzeniem Pracowni Edukacji Otwierającej PTL prosimy o przesyłanie swoich propozycji działań edukacyjnych z dopiskiem: **Pracownia** do **15 lutego 2019** roku na adresy: ptl@ptl.info.pl i katarzyna.majbroda@uwr.edu.pl. Formularz zgłoszeniowy jest do pobrania na stronie PTL <http://ptl.info.pl>